

Neaizsargātu liecinieku nopratināšana

Karina Dekens

Rīga, 2011. gada novembris

IEDROŠINĀŠANA

BĒRNA-LIECINIEKA (UN LIECINIEKU AR INTELEKTUĀLĀS ATTĪSTĪBAS TRAUCĒJUMIEM) STĀVOKLIS

Bērni un personas ar intelektuālās attīstības traucējumiem ir neaizsargāti

→ Parasti daudz piekāpīgāki un viegli ietekmējami (nekā pieauguši liecinieki)

PIEKĀPĪBA :

persona apzināti sniedz nepatiesu informāciju, jo domā, ka pratinātājs to vēlas.

Iemesls: izvairīšanās no konflikta/reakcija uz negatīvu atbildi/vēlme "iztapt" pratinātājam/izbeigt nopratināšanu

IETEKMĒJAMĪBA:

persona tic pratinātāja sniegtai nepatiesai informācijai

- ★ Nekaitēt bērnam/piesaistīt bērna interesi
- ★ Iegūt pēc iespējas pilnīgāku un precīzāku liecību
- ★ Novērst nepatiesas liecības sniegšanu

DAŽĀDAS GRŪTĪBAS

1. problēma:

Iegūt precīzu liecību:

mazinot piekāpību un ietekmējamību

2. problēma:

Iegūt pilnīgu liecību

No liecinieka, kura vecums vai intelektuālās attīstības traucējumi ierobežo viņa zināšanas

3. problēma:

Pielāgot nopratināšanu

Dažāda vecuma bērniem (4-12 gadi)
(un cilvēkiem ar dažādiem intelektuālās
attīstības līmeņiem)

Bērniem draudzīga vide

- ★ Vai nopratināšana ir bērna labākajās interesēs?
- ★ Sagatavot bērnu nopratināšanai
- ★ *Ieteicama 1 pratināšana*
- ★ *Pēc iespējas ātrāk*
- ★ 1 pratinātājs
- ★ *1 – 1,5 stunda*
- ★ Apmācīti policisti-pratinātāji
- ★ *Bērnām draudzīga nopratināšanas telpa**
- ★ Ierakstīt pratināšanu
- ★ Vecāki uzgaidāmajā telpā

Nepieļaut piekāpību un ietekmējamību:

- ★ Samazinot pratināšanu skaitu
- ★ Iedrošinot un veicinot "Brīvu stāstījumu" ("pastāsti man visu, ko zini par...")
- ★ Atvērtie jautājumi (7 K (kas, kur, kad utt.))
- ★ Izvairoties no uzvedinošām frāzēm, atzinības, negatīviem izteikumiem un spiediena
- ★ Draudzīga un neitrāla attieksme
- ★ Izskaidrot "Pamatnoteikumus"

“Pamatnoteikumi”

- ★ Ja nezini atbildi, saki: “Es nezinu”
- ★ Ja nesaproti jautājumu, saki: “Es nesapratu jautājumu”
- ★ Ja es kļūdos, izlabo manu kļūdu
- ★ Es atkārtuju jautājumu, jo es to aizmirsu vai nesapratu, nevis tādēļ, ka atbildēji nepareizi.

- ★ Precīzi jautājumi par informāciju saistībā ar izmeklēšanu
- ★ Kontroljautājumi (Kā tu zini...?)
- ★ Pieprasīt atklātību, iespējams atklāt citus aizdomās turamos

Atklāt patiesību = iegūt apsūdzošus un attaisnojošus pierādījumus

- ★ Izveidot kontaktu un veidot attiecības
- ★ Skaidri noteikt: “aprunāsimies, bez nosodījuma”
- ★ Pielāgoties un ievērot bērna vajadzības:
aprunāšanās un pauze/rotaļāšanās
- ★ Runāt vienkārši, ņemot vērā spējas koncentrēties un uzmanības noturību

Atrast līdzsvaru starp uz bērnu vērstu un uz izmeklēšanu vērstu nopratināšanu

SPECIFISKS DARBS APMĀCĪTIEM PROFESIONĀĻIEM

No 1989. gada:

- ★ Apmācības policijas darbiniekiem “Bērnu-liecinieku nopratināšana”

(12 mēneši, 252 stundas)

- ★ Bērniem draudzīga nopratināšanas telpa ar ierakstīšanas iekārtām

No 2005. gada:

- ★ Oficiāli ieteikumi neaizsargātu liecinieku nopratināšanai

Tiesu sistēma:

- ★ Bērniem nav jāpiedalās tiesas sēdē
 - ★ Aizstāvības advokāti nenopratina bērnus
 - ★ Pierādījumi ir liecību ieraksti
-
- Neaizsargātos lieciniekus nopratina tikai policijas darbinieki
 - Policija nopratina lieciniekus arī aizsardzības advokāta vārdā

Scenārija modelis

Elastīgs nopratināšanas modelis dažādām situācijām un dažādiem cilvēkiem

- Ievads
- Izmeklēšana
- Nobeigums

- ★ Saskarsme un attiecības
- ★ Paskaidrot nopratināšanas mērķi un pratinātāja lomu
- ★ Izskaidrot “pamatnoteikumus”

Neitrāla, neuzvedinoša attieksme:

- ★ Iedrošināt un veicināt “brīvu stāstījumu”
- ★ Atvērti jautājumi
- ★ Neslavēt liecinieku par “vēlamās” informācijas atklāšanu
- ★ Nepārmest lieciniekam par “nevēlamās” informācijas atklāšanu
- ★ Neko neuzspiest

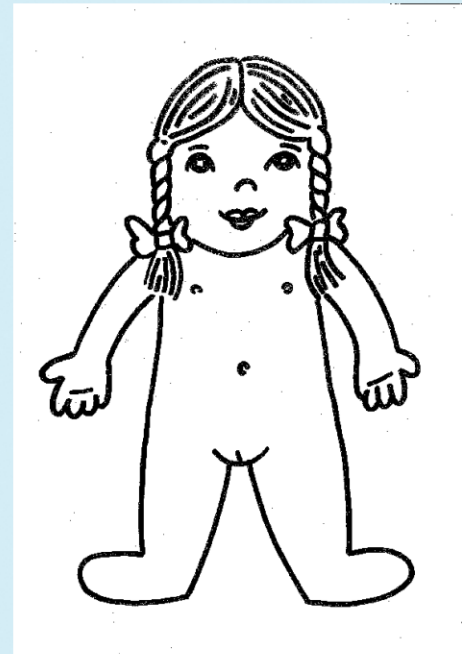
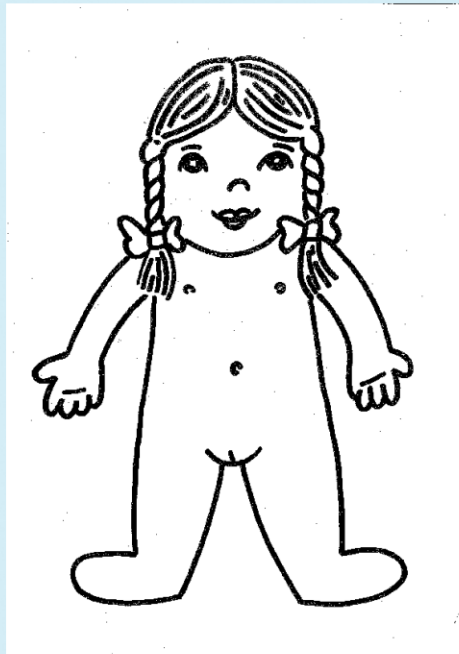
- ★ Nesniegt uzvedinošu informāciju
- ★ Nepastiprināt emocijas, bet tās atspoguļot
- ★ Neizrādīt ticību/neticību savam viedoklim
- ★ Neizjautāt pārāk ilgi
- ★ Neuzdot vienus un tos pašus jautājumus

iespējamā Metode

Vienkārši neitrāli zīmēt zēnu vai meiteni

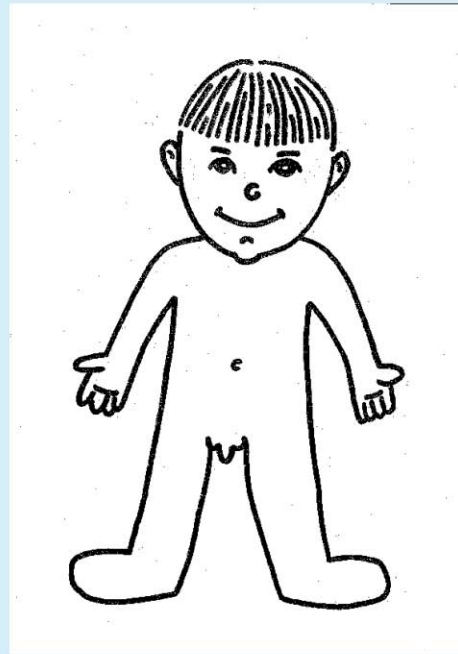
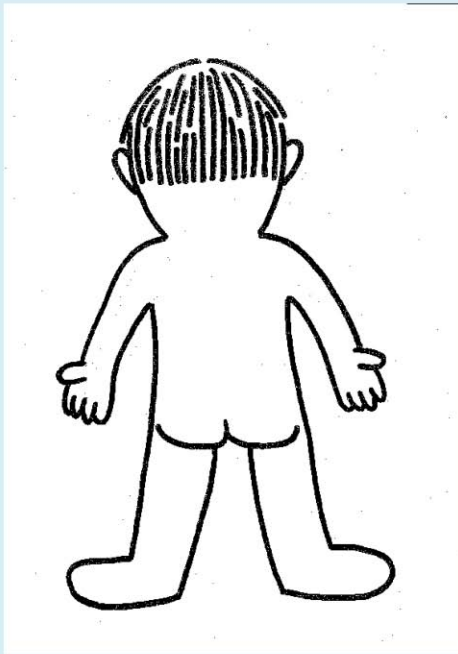
Tekeningen studioverhoor

Politieacademie

Tekeningen studioverhoor

Politieacademie

Iegūt **informāciju** par iespējamo noziegumu saistībā ar:

- ★ Darbībām/uzvedību
- ★ Stāvokli
- ★ Izteikumiem
- ★ Kā liecinieks uztver notikušo
- ★ Bērna un aizdomās turamā apgērbu
- ★ Iespējamā aizdomās turamā aprakstu
- ★ Nozieguma regularitāti, vietu, laiku, laika posmu, utt.

Īpaša pieeja izmeklēšanā :

- ★ Bērns apgalvo (neskatoties uz sagatavošanu), ka viņš nezina, kādēļ viņu nopratina
- ★ Bērns apgalvo, ka viņš vēlas ko pastāstīt, taču nevar

- ★ Vai bērns vēlas vēl ko pastāstīt?
- ★ Vai bērns vēlas ko pajautāt?
- ★ Uzslavēt bērnu
- ★ Piedāvāt atpūsties

Iedrošināt bērnus-lieciniekus:

**Apmācot profesionāļus iegūt pilnīgu un precīzu
liecību bērnam draudzīgā veidā.**

PALDIES

